

MARTIN ŠRAJER / 11. 5. 2020

Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky

Přestože se v Československu filmy s Jamesem Bondem nikdy oficiálně nepromítaly, povědomí o bondovkách se u nás šířilo díky tuzemskému tisku a různým předělávkám a parodiím. Ojedinělým pokusem o „bondiádu“ po česku byla akční crazy komedie *Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky*, kterou chtěl Václav Vorlíček navázat na úspěch svérázné komiksové variace *Kdo chce zabít Jessii?*

Film, ve kterém Jiří Sovák a jeho pes nechtě sabotují špionážní činnost Jana Kačera v roli neohroženého západního agenta, nevycházel pouze z Vorlíčkova okouzlení západní popkulturou, ale také ze zvýšené snahy reagovat v šedesátých letech na diváckou poptávku. Vyráběné filmy měly sice nadále přispívat k přimknutí diváků k hodnotám socialistické společnosti, ale v důsledku uvolnění kulturní politiky současně docházelo k ztraktivňování nabídky.

Vedení Čs. státního filmu uznalo, že filmy nemusí diváky pouze vychovávat, ale mohou jim také nabízet eskapistickou zábavu. Více proto byly zohledňovány preference různých diváckých skupin, například ekonomicky aktivní mládeže, kterou měly žánrové snímky přilákat zpět do kin. Vorlíčkovy filmy představovaly ideální kompromis. Nabízely sice atrakce jako ze západních filmů (krásné ženy, akční a trikové scény), ale zároveň se komediální nadsázkou distancovaly od jimi reprezentovaných hodnot.

Vorlíček film natočil podle námětu Oldřicha Daňka (*Spanilá jízda, Královský omyl*) a vlastního scénáře. Daňka údajně inspirovala návštěva Paříže, kde měl možnost vidět jednu z bondovek. Sám pojal téma špionážních her spíše seriózně. Do komediální polohy námět se souhlasem autora posunul teprve Vorlíček, kterému látku nabídla k

realizaci tvůrčí skupina Kubala–Novotný.

Autorské zásluhy je třeba přiznat také Miloši Macourkovi, s nímž Vorlíček scénář konzultoval. Spoluautor řady populárních komedií navrhl například, aby příběh gradoval plaveckými závody, což si vyžadovalo rozšířit spektrum schopností agentky Alice Adams (Květa Fialová) o skok do vody. Klíčovým bodem vývojové fáze bylo kromě vypilování scénáře tak, aby nešlo jen o řetězec akčních a komických scén, obsazení role agenta W4C.

Herce dostatečně charismatického, sošného a fyzicky zdatného, aby jeho sledování divákům a divačkám nabídlo podobnou slast jako nedostupné bondovky, našel Vorlíček v Janu Kačerovi. Ten před natáčením chodil na lekce juda u mistrů světa v této sportovní disciplíně. Následně prý všechny pěstní scény, včetně několikaminutové rvačky v luxusní restauraci, během které vzduchem létají lahve, židle i rakety, odehrál osobně.

Velkou podívanou mělo vedle atraktivních prostředí letišť, hotelů a evropských metropolí, pohledných herců a smělých kaskadérských kousků zaručit také natočení filmu v širokoúhlém formátu CinemaScope a se čtyřkanálovým zvukem. V této podobě byl nicméně k vidění jen po své premiéře a při několika málo zvláštních příležitostech (ukázka byla promítnuta např. na krnovském festivalu 70mm filmů). Vorlíček chtěl navíc použít barevný materiál, ale podobný přepych už mu na Barrandově nedopřáli. Rozpočet i tak činil 3,5 milionu korun.

Režisér sice v dobových rozhovorech tvrdil, že film nemá být parodií na bondovky, které v tuzemsku stejně nikdo nezná, ale inspirace dobrodružstvími britského agenta je zjevná od prvních minut. Kačerův superschopný a supertajný agent, vlastním jménem Cyril Juan Borguette, je během předtitulkového prologu vyrušen při milostném dostaveníčku kombinovaném s lovem vysoké zvěře. Zlosynům pověřeným jeho eliminací ale hravě unikne (film měl původně začít honičkou na lyžích, ale kvůli absenci sněhu byla scéna přepsána).

Po titulcích stejně jako v bondovkách následuje brífink u nadřízeného a představení technologické hračky, kterou bude mít agent během následující mise k dispozici. Jak názorně předvede lehce neohrabaný zbrojář du Jardin (Otto Šimánek), navenek nevinný budík lze snadno proměnit ve smrtící zbraň (britský Q, vybavující podobnými

vymoženostmi skutečného Bonda, byl oproti tomu českému o dvacet let opožděn – se smrtonosným budíkem přišel až v bondovce *Povolení zabít* z roku 1989).

Agent s krycím jménem W4C má v „nejmenovaném městě“ (představeném panoramatem Prahy) vypátrat vojenské plány, které by mohly vést k jaderné katastrofě. Stejný cíl ovšem sledují špióni z jiných koutů světa. Vpravdě vražedným elementem, který bude nastolené bondovské schéma narušovat nejusilovněji, se nicméně stává účetní Foustka (Jiří Sovák), muž světem mezinárodní špionáže nepolíbený, a jeho inteligentní psík Pajda.

Největší hrozbou pro světový mír, potažmo pro agenta, který se jej snaží udržet, tak nejsou krutí padouši, ale jeden obyčejný český byrokrat, který chce mít hlavně klid na svou úřednickou práci. Přestože Foustka je sám sobě nebezpečný při pouhém pití koktejlu, díky inteligenci svého psího společníka a množství šťastných náhod se mu podaří ze všeho vyváznout, najít důležité materiály a navrch se stát plaveckým šampiónem.

Na ostrém kontrastu vysoce nebezpečného světa tajných agentů a civilní každodennosti pana Foustky je založena velká část vtipů. Přesazení postav do prostředí řízeného pravidly, která jim nejsou vlastní, byl ostatně princip uplatněný již v *Jessii* a ještě dříve ve westernové veselohře *Limonádový Joe*. S oběma filmy *Agenta W4C* hojně poměřovali doboví recenzenti, kterým se Vorlíčkův výsměch špionážní aparatuře nezdál srovnatelně vtipný a vybalancovaný.

U diváků lačných humoru a napětí s dotekem zakázaného západního ovoce ale film zabodoval. V tuzemských kinech jej zhlédlo přes milion diváků a velký úspěch zaznamenal také v Sovětském svazu nebo Indii a jeden francouzský producent dokonce zvažoval natočit remake. Realizováno nebylo ani pokračování, jakkoli je potenciál Foustkovy serializace zjevný. Poté, co v *Agentovi W4C* úspěšně rozmetal celou evropskou špionážní síť, mohl být v dalším díle vyslán třeba do Spojených států.

Film si můžete pustit online [zde](#).

Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky (Československo 1967),
režie: Václav Vorlíček, scénář: Oldřich Daněk, Václav Vorlíček, kamera: František Uldrich, hrají: Jan Kačer, Květa Fialová, Jiří Sovák, Jan Libíček, Jiří Pleskot, Jiří Lír,

Jaroslav Kepka, Václav Kotva, Zdeněk Blažek a další. Filmové studio Barrandov, 86 min.